

[Indenrigsministeren]

Nærværende forslag er en genfremsættelse af det i forrige folketingssamling fremsatte ændringsforslag til folkeregistreringsloven. Forslaget adskiller sig fra det tidligere fremsatte ved også at indeholde hjemmel til at levere masseoplysninger fra CPR til erhvervsvirksomheder.

Ændringen skal ses på baggrund af de i mellemtiden vedtagne regler i skattekontrolloven om pligt for pengeinstitutter m. fl. til at indberette oplysning til skattemyndighederne om renter. Den foreslåede adgang til at få adresser ajourført i CPR vil for pengeinstitutterne medføre meget betydelige lettelser, når pengeinstitutterne skal meddele kontohaverne oplysning om tilskrevne renter. Endvidere bliver alle kontohaverne fri for besværet med at meddele flytninger m. v. til pengeinstitutterne.

Med disse ord skal jeg anmode om en velvillig behandling af lovforslaget.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Hermed har jeg den ære for det høje ting af fremsætte:

Forslag til lov om private registre.

(Lovforslag nr. L 36).

Forslag til lov om offentlige myndigheders registre.

(Lovforslag nr. L 37).

Der er for begge lovforslags vedkommende tale om uændrede genfremsættelser af de lovforslag, der var til behandling i sidste folketingssamling, idet der for så vidt angår selve lovteksten alene er sket den ændring, at ikrafttrædelsesdatoen er ændret fra den 1. januar til den 1. juli 1978.

Jeg vil imidlertid gerne understrege, at det forhold, at lovforslagene genfremsættes i uændret skikkelse, ikke er udtryk for, at vi fra regeringens side nu har lagt os fast på de løsninger, som de foreliggende lovforslag indeholder.

Allerede under folketingets 1. behandling af lovforslagene i maj måned gav den daværende justitsminister udtryk for, at der var flere punkter, hvor lovforslagene nok ville få en anden udformning under den videre behandling, og en række ændringer og præciseringer er da også skitseret i de besvarelser, justitsministeriet har sendt til retsudvalget i anledning af de spørgsmål, der blev stillet i sidste samling. Yderligere ændringsforslag er

under overvejelse i justitsministeriet med udgangspunkt i de synspunkter, der kom frem under det samråd med retsudvalget bl. a. om disse lovforslag, som fandt sted i begyndelsen af september måned.

Den uændrede genfremsættelse skyldes simpelt hen, at det ville være uhensigtsmæssigt på nuværende tidspunkt at foretage ændringer i grundlaget for den behandling af den kommende lovgivning på dette område, der allerede nåede et godt stykke hen ad vejen i sidste samling.

Ved denne lejlighed skal jeg især opholde mig ved to problemstillinger af mere principiel karakter, som den hidtidige behandling af lovforslagene gør det naturligt at fremdrage.

Den første er spørgsmålet om den registreredes adgang til at blive gjort bekendt med de oplysninger, et register indeholder om den pågældendes forhold – spørgsmålet om egen-acces.

Af den omtale, lovforslagene har fået i den offentlige debat, har man undertiden måttet få det indtryk, at de slet ikke indeholder bestemmelser om dette forhold. Det er naturligvis ikke rigtigt.

Forslaget til lov om offentlige myndigheders registre indeholder således i kapitel 4 en række regler om egen-acces, der i alt væsentligt går ud på at overføre de gældende regler om partsoffentlighed i forvaltningen til også at gælde på dette område. Dette indebærer, at den registreredes ret til egen-acces efter begæring udtrykkeligt lovfæstes som hovedregel for alle de registre, der omfattes af dette lovforslag.

Dette er i og for sig ikke nogen principiel nydannelse. Allerede med partsoffentlighedsloven af 1964 gennemførtes partsoffentlighedsprincippet i den offentlige forvaltning. Rækkevidden af disse regler, der nu findes i loven om offentlighed i forvaltningen, kan imidlertid i forskellige henseender give anledning til tvivl. Det er således bl. a. et spørgsmål, i hvilket omfang de finder anvendelse på indførelser i de registre, der føres for en forvaltningsmyndighed. Dette er en af grundene til, at det er fundet rigtigst at foreslå en udtrykkelig regulering af forholdet; men herved har der også kunnet tages hensyn til de særlige problemer, som anvendelsen af partsoffentlighedsprincippet i forhold

[Justitsministeren]

til den offentlige forvaltnings edb-registre rejser.

De nævnte bestemmelser hjemler kun den registrerede adgang til egen-acces efter begæring, hvorimod det ikke som en almindelig regel pålægges den registeransvarlige myndighed selv at tage initiativet til, at de registrerede i forbindelse med den første registrering og/eller med mellemrum derefter får tilsendt en udskrift af de oplysninger, der er registreret om den pågældende.

Der kan imidlertid i denne forbindelse være grund til at fremhæve, hvad jeg mere i detaljer skal komme tilbage til lidt senere, at bestemmelserne i lovforslagets kapitel 3-6 alene har karakter af minimumsregler, der, for så vidt angår det foreliggende spørgsmål, fastsætter, hvilke rettigheder den registrerede i hvert fald skal have i forhold til de registeransvarlige myndigheder. Videregående regler, herunder regler om automatisk egen-acces, vil derfor kunne fastsættes i de individuelle forskrifter, der skal være udfærdiget for det enkelte register, inden det tages i brug. Det vil formentlig navnlig kunne komme på tale at fastsætte sådanne videregående regler i forbindelse med gennemførelsen af kontrollen med, at der ikke registreres urigtige eller vildledende oplysninger, f. eks. i den form, at der etableres en ordning med stikprøvevis kontrol, hvorefter et antal af de registrerede, der udvælges tilfældigt, over en periode får tilsendt meddelelse om de oplysninger, der registreres om de pågældende. Men det er klart, at gennemførelsen af ordninger med automatisk egen-acces også kan blive aktuell i andre tilfælde. Lovforslaget bygger på dette punkt på det hovedsynspunkt, at en stillingtagen til spørgsmålet om automatisk egen-acces, bl. a. som følge af de efter omstændighederne ganske betydelige økonomiske konsekvenser, der kan være forbundet dermed, må bero på en konkret vurdering.

Forslaget til lov om private registre indeholder ikke på tilsvarende måde generelle regler om den registreredes adgang til egen-acces i forhold til alle de registre, der omfattes af dette lovforslag. Baggrunden herfor er, at lovforslaget om private registre tilsigter at regulere ikke blot en registrering i den forstand, at en indkommet eller indsamlet oplysning indføres på kartotekskort, i protokoller eller lignende typiske registre i dagligdags

forstand. Enhver form for systematiseret opbevaring af oplysninger som nævnt i lovfor-slagets § 1 vil være omfattet af den foreslåede regulering, også den, der blot består i en arkivering af stedfunden brevveksling med tilhørende aktstykker uden anden bearbejdning af de deri indeholdte oplysninger end den, der ligger i akternes placering i arkivsystemet.

Det er således et meget bredt spektrum af registreringsaktiviteter, der vil være omfattet af de generelle regler i det foreliggende lovforslags kapitel 2. Dette må anses for nødvendigt, hvis man vil gennemføre en realistisk regulering af registervirksomheden i den private sektor. Hvis den form, hvorunder registreringen foretages, tillægges afgørende betydning for lovgivningens anvendelighed, bliver mulighederne for omgæelse for store.

Men når bestemmelserne som følge heraf f. eks. skal gælde såvel for de store erhvervsvirksomheders leverandør- og lønmodtagerregistre som for den lokale handlendes optegnelser over kunder, der har købt på kredit, og for privat praktiserende lægers og tandlægers patientkartoteker såvel som for advokaters og revisorers arkiver, er der også grænser for, hvor langt man kan nå med en generel regulering.

Det er dette, der er baggrunden for, at man i lovforslagets kapitel 2, for så vidt angår spørgsmålet om den registreredes adgang til egen-acces, har ment det nødvendigt at indskrænke sig til at foreslå en bemyndigelse, hvorefter bl. a. de udtrykkelige regler om egen-acces i forhold til kreditoplysningsbureauernes registre (lovforslagets § 9) administrativt vil kunne gøres anvendelige også i forhold til andre nærmere angivne typer af registre, jfr. lovforslagets § 3, stk. 3-5. Med udgangspunkt i de drøftelser, der fandt sted under samrådet med retsudvalget i september måned, er det imidlertid nu under overvejelse i justitsministeriet, om det vil være forsvarligt at indsætte en generel bestemmelse om den registreredes adgang til egen-acces i den private sektors *edb-registre*, således at der om dette centrale spørgsmål kommer til at gælde nogenlunde ensartede regler efter de to lovforslag.

Den anden problemstilling, som jeg gerne vil opholde mig ved, vedrører specielt lovforslaget om offentlige myndigheders registre.

[Justitsministeren]

Dette lovforslag har jo karakter af en bemyndigelseslov – men vel at mærke en i forhold til megen anden bemyndigelseslovgivning i virkeligheden meget snæver bemyndigelse. Lovforslaget bygger på det hovedsynspunkt, at det til varetagelse af begge de grundlæggende hensyn, der gør sig gældende på dette område – hensynet til retssikkerheden, til beskyttelsen af den enkeltes integritet, og hensynet til forvaltningens effektivitet – er af afgørende betydning at sikre, at ethvert offentligt edb-registerprojekt er gennemarbejdet i detaljer, inden det sættes i værk. Derfor foreskrives det i lovforslagets kapitel 2, at der, forinden et register tages i brug, skal være fastsat individuelle forskrifter om det pågældende registers opbygning og drift, der opfylder bestemmelserne herom i lovforslagets kapitel 3–6. Dette er i virkeligheden en væsentlig ændring i forhold til det lovudkast, der indeholdes i registerudvalgets betænkning. Bestemmelserne i lovforslagets kapitel 3–6 er ved første øjekast næsten identiske med de tilsvarende bestemmelser i udvalgets lovudkast, men de har et væsensforskelligt indhold. Medens lovudkastets bestemmelser principielt var umiddelbart anvendelige, har de tilsvarende bestemmelser i lovforslaget alene den funktion at angive det indhold, som de individuelle forskrifter for det enkelte register i hvert fald skal have. Det er minimumsregler, der i væsentlig grad begrænser den kompetente myndigheds valgfrihed med hensyn til udformningen af de individuelle registerforskrifter.

Det foreliggende lovforslag indebærer således en langt mere indgående regulering af den offentlige forvaltnings edb-registre end den, der var lagt op til i registerudvalgets lovudkast.

Den mere detaljerede regulering af de forskellige spørgsmål vedrørende de enkelte registers opbygning og drift kan naturligvis ikke ske i selve lovteksten, men må nødvendigvis overlades til de pågældende forvaltningsmyndigheder. Men efter lovforslaget påhviler det vedkommende myndighed at foretage en sådan detaljeret regulering; og bemyndigelsen til at fastsætte de nærmere forskrifter er dels undergivet den indholdsmæssige begrænsning, der følger af, at forskrifterne skal holde sig inden for de rammer, der er angivet i lovforslagets kapitel 3–6, dels omgærdet med den garanti, der lig-

ger i procedureforskrifterne i lovforslagets kapitel 2, herunder den, at der forinden skal indhentes en udtalelse fra registertilsynet.

Jeg mener selv, at vi på denne måde har fundet den rette balance mellem de modstridende principielle synspunkter, der fandt udtryk i registerudvalgets betænkning. Jeg henviser herved til redegørelsen i de almindelige bemærkninger til lovforslaget under pkt. 4.

Tilbage står imidlertid, at der kan være et behov for, at folkettinget på en eller anden måde får direkte indseende med og mulighed for at følge udviklingen på dette område.

I lovforslagets § 27 er det foreskrevet, at registertilsynet offentliggør en årlig beretning om sin virksomhed, ligesom registertilsynet i øvrigt vil kunne offentliggøre de udtalelser, indberetninger og forslag, som tilsynet afgiver i forbindelse med sit arbejde. I bemærkningerne til denne bestemmelse i lovforslaget anføres det bl. a., at offentligheden og folkettinget på dette grundlag løbende vil kunne holde sig orienteret om udviklingen og derved få mulighed for at påvirke den.

Under folketingets 1. behandling af lovforslagene i sidste samling blev der bl. a. fremsat den tanke, om man burde gå et skridt videre, således at der gennemføres en ordning, hvorefter registertilsynets årlige beretning afgives til folkettinget, således at der på dette grundlag med mellemrum kunne foretages en mere principiel vurdering af den praksis, der udvikler sig. Efter min opfattelse ville dette være en meget nærliggende, om end ikke den eneste mulige, udbygning af det foreliggende lovforslag på dette punkt.

Jeg har som sagt ved denne lejlighed gerne villet fremkomme med mine synspunkter på to problemstillinger af mere principiel karakter, som den hidtidige behandling af lovforslagene efter mit skøn gør det naturligt at fremdrage.

Der er imidlertid mange andre elementer i det meget vanskelige og mangesidede problemkompleks, som de to lovforslag vedrører, og jeg skal derfor til slut gentage, hvad min forgænger gav udtryk for under folketingets 1. behandling af lovforslagene i sidste samling, at jeg er åben over for andre løsninger end dem, der er indeholdt i de foreliggende lovforslag.

[Justitsministeren]

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslagene til det høje tings velvillige behandling.

Dernæst tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om renter ved forsinket betaling m. v. ^o

(Lovforslag nr. L 38).

Lovforslaget indeholder dels nye regler om, fra hvilket tidspunkt der skal betales morarenter, dels en regel om, at den gældende morarentesats på Nationalbankens diskonto + 2 pct. ikke kan fraviges i forbrugerforhold.

Lovforslaget har tidligere været fremsat den 17. december 1976. Det var til 1. behandling den 20. januar 1977 (Folketingstidende 1976-77, 1. samling, sp. 4016). Forslaget bortfaldt imidlertid som følge af folketingsvalget den 15. februar 1977.

Lovforslaget blev atter fremsat den 16. marts 1977, og efter en fornyet 1. behandling den 4. maj 1977 (Folketingstidende 1976-77, 2. samling, sp. 3524-3527) blev det henvist til retsudvalget. I udvalget nåede man at begynde en gennemgang af forslaget, men det var ikke muligt at færdigbehandle det inden sommerferien.

Under lovforslagets behandling i retsudvalget kom der bl. a. en henvendelse fra Advokatrådet med en række forslag om ændringer i lovforslaget. I justitsministeriet har vi fundet, at vi på flere væsentlige punkter bør følge Advokatrådets henstillinger. I lovforslagets § 3, stk. 2, er den frist, som skyldneren skal have, inden han skal betale rente, således ændret fra 30 dage til 1 måned. Endvidere er der i § 3, stk. 4, indføjet en regel om, at fordringshaveren senest kan kræve rente fra den dag, hvor han har begyndt retsforfølgning til betaling af gælden. Med hensyn til begrundelsen for disse ændringer skal jeg henvise til bemærkningerne til de nævnte bestemmelser i lovforslaget.

Bortset fra de ændringer, der er affødt af Advokatrådets forslag, er der tale om en uændret genfremsættelse. Jeg kan derfor henvise til de to tidligere fremsættelser, henholdsvis Folketingstidende 1976-77, 1. samling, sp. 3390, og Folketingstidende 1976-77, 2. samling, sp. 704. For så vidt angår forslaget om, at morarentesatsen på diskontoen +

2 pct. ikke kan fraviges i forbrugerforhold, er jeg ligesom min forgænger klar over, at der også kan fremføres argumenter mod en ufravigelig morarentesats, og jeg er naturligvis villig til at drøfte disse problemer under den videre behandling af lovforslaget.

Med disse bemærkninger skal jeg anmode om en velvillig behandling af lovforslaget.

Derefter tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om visse forbrugeraftaler. (Dørsalg m. v., postordresalg og løbende tjenesteydelser).

(Lovforslag nr. L 39).

Forslaget tilsigter at gennemføre en række forslag, som er fremsat af forbrugerkommissionen for at sikre forbrugerne en øget beskyttelse mod misbrug og en bedre retsstilling i det hele taget på områder, hvor der har vist sig at være et særligt behov herfor.

Lovforslaget har tidligere været fremsat den 20. januar 1977 (Folketingstidende 1976-77, 1. samling, sp. 3991), men bortfaldt som følge af folketingsvalget i februar. Det blev genfremsat uændret den 16. marts 1977 (Folketingstidende 1976-77, 2. samling, sp. 705). Det var til 1. behandling i maj (Folketingstidende 1976-77, 2. samling, sp. 3389 ff.), hvorefter det blev henvist til retsudvalget. Det var imidlertid ikke muligt at færdigbehandle forslaget inden sommerferien.

Vedrørende hovedpunkterne i lovforslaget henviser jeg til min forgængers tale ved fremsættelsen i januar måned.

Efter det tidligere lovforslag skulle forbudet i § 2 mod uanmodet personlig eller telefonisk henvendelse til forbrugere (»dørsalg«) også omfatte henvendelser om bestilling af bøger og om tegning af forsikring. Såvel ved fremsættelsen i januar som ved genfremsættelsen i marts gav min forgænger dog udtryk for, at han var klar over de synspunkter, som kan anføres imod et forbud mod dørsalg af bøger og forsikringer. Under 1. behandling i maj måned blev disse synspunkter stærkt understreget fra mange sider, og et flertal af partiernes ordførere kunne ikke støtte forslaget om at ophæve adgangen til dørsalg af bøger og forsikringer. Under hensyn hertil er lovforslaget ændret, således at denne adgang opretholdes gennem særlige undtagelser.